

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/26601,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Ziemianstwo-polskie-na-emigracji-po-1939-r-Wa.html>
28.02.2026, 21:54

Strona znajduje się w archiwum.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Ziemiaństwo polskie na emigracji po 1939 r.” – Warszawa, 28-30 października 2015

28.10.2015

Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu
Polskie Towarzystwo Ziemiańskie
Fundacja im. Raczyńskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu

zapraszają na
międzynarodową konferencję naukową:
„Ziemiaństwo polskie na emigracji po 1939 r.”

28-30 października 2015 r.

Warszawa, Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki, ul. Marszałkowska 21/25

Konferencja jest trzecią z cyklu konferencji poświęconych tematyce polskiego ziemianstwa. W jego ramach staramy się poruszać kluczowe problemy dotyczące badania tej grupy społecznej w XX wieku, poddać analizie i dyskusji najważniejsze zjawiska i procesy związane z jej dziejami.

Konferencja związana jest z realizacją Centralnego Projektu Badawczego IPN „Polska emigracja polityczna 1939-1990” i Oddziałowego Projektu Badawczego IPN „Ziemiaństwo polskie w XX wieku”.

Celem konferencji jest zaprezentowanie obecnego stanu wiedzy oraz sformułowanie postulatów badawczych związanych z funkcjonowaniem ziemianstwa polskiego na emigracji po 1939 roku. Rok 1939 dla wielu przedstawicieli tej grupy wiązał się z decyzją o emigracji wynikającą z traumatycznych doświadczeń II wojny światowej, na skutek której doszło do gruntownych przeobrażeń dotychczasowego porządku społecznego i ekonomicznego. Ogłoszenie 6 września 1944 roku przez PKWN dekretu o reformie rolnej, który pozbawił ziemian majątków, oznaczało koniec istnienia ziemianstwa w ogóle. Była to decyzja polityczna, wymierzona przede wszystkim w tę grupę społeczną. Data ta jest drugim punktem zwrotnym – właśnie wtedy kolejni ziemianie podejmowali decyzję opuszczenia kraju, a wielu z tych którzy już mieszkali na emigracji decydowało się nie wracać do Polski, pomimo że formalnie II wojna światowa właśnie się skończyła.

Obrady konferencji odbędą się w języku polskim. WSTĘP WOLNY!

PROGRAM KONFERENCJI

Dzień pierwszy, 28 października 2015 r. (środa)

Godz. 10.00-10.30 Otwarcie konferencji

SESJA I (10.30-11.50) WPROWADZENIE DO ZAGADNIENIA EMIGRACJI

- prof. dr hab. Dariusz Stola (ISP PAN), Czym jest emigracja? (30 min.)
- dr hab. Sławomir Łukasiewicz (OBEP IPN Lublin/KUL), Polska emigracja po 1939 r. Próba charakterystyki (30 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (11.50-12.20)

SESJA II (12.20-13.40) WPROWADZENIE DO PROBLEMATYKI ZIEMIAŃSTWA

- dr hab. prof. IH PAN Tadeusz. Epsztein, Stan przed katastrofą. Portret zbiorowy ziemiaństwa w 1939 r. (30 min.)
- dr hab. prof. UJK, Jerzy Gapys, Polityka III Rzeszy Niemieckiej i ZSRR wobec polskiego ziemiaństwa na okupowanych ziemiach polskich w latach 1939-1945 (30 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (13.40-15.00)

SESJA III (15.00-18.40) ŚRODOWISKA POLSKICH ZIEMIAN NA EMIGRACJI I ICH UDZIAŁ W KONTYNUACJI POLSKI PRZEDWRZEŚNIOWEJ

- prof. dr hab. Jarosław Kita (UŁ), Emigracja czy kraj? Wojenne i powojenne wybory rodzin ziemiańskich - wybrane przykłady (20 min.)
- dr hab. Sławomir Nowinowski (UŁ), Ziemiaństwo w dyplomacji rządu RP na uchodźstwie (20 min.)
- prof. dr hab. Jan Żaryn (BEP IPN/UKSW), Obchody Milenijne 1966 r. na emigracji i udział w nich przedstawicieli ziemiaństwa (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (16.20-16.50)

- dr hab. Krzysztof Kaczmarek (OBEP IPN Rzeszów), Wizja ustroju rolnego w emigracyjnej publicystyce Adama Doboszyńskiego (20 min.)
- dr hab. prof. Swietłana Krawczenko (Uniwersytet w Łucku), Tematyka ziemiaństwa polskiego na łamach czasopism i publikacji wydawanych przez środowisko polskiego Instytutu Literackiego w Maisons-Laffitte (20 min.)
- dr Marcin Lutomierski (UMK), Znaczenie literatury wspomnieniowej ziemian dla kultury emigracji (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (18.30-20.00)

Dzień drugi, 29 października 2015 r. (czwartek)

SESJA IV (9.30-10.50) CZY NADAL ELITA? - ŚRODOWISKA ZIEMIAŃSKIE NA EMIGRACJI I ICH POSTRZEGANIE

- Paweł Gotowiecki (WSBiP w Ostrowcu Świętokrzyskim), Ziemiaństwo kresowe na emigracji (1939-1956). Próba charakterystyki środowiska (20 min.)
- Teresa Maria Grabowska (UW/PTZ), Wojenne i powojenne losy polskich ziemian z Pierwszej Dywizji Pancerniej Generała Maczka w Wielkiej Brytanii (20 min.)
- dr hab. prof. UO Sławomir Górzyński, Przekaz na nagrobkach związany z posiadanym majątkiem jako próba utrzymania statusu ziemiańskiego na emigracji w świadomości społecznej na przykładzie inskrypcji nagrobnych oraz klepsydr z cmentarzy we Francji (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (10.50-11.20)

SESJA V (11.20-13.00) ZAANGAŻOWANIE ZIEMIAN W DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUCJI I ŚRODOWISK POLONIJNYCH

- Paweł Fiktus (Uniwersytet Wrocławski), Poglądy polityczne polskiego ziemiaństwa skupionego wokół brazylijskiej Unii Kulturalnej Polaków (20 min.)
- dr Agnieszka Łuczak (OBEP IPN Poznań), Środowisko ziemiańskie we Włoszech po 1945 r. i jego mecenat naukowy i kulturalny (20 min.)
- Anna Pachowicz (PWSZ w Tarnowie), Z działalności ziemian polskich w Towarzystwie Pomocy Polakom w Wielkiej Brytanii i poza nią (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (13.00-14.15)

SESJA VI (14.15-16.15) JAK BADAĆ EMIGRACJĘ POD KĄTEM PEWNEJ GRUPY SPOŁECZNEJ? - POSTULATY BADAWCZE

- Dyskusja panelowa z udziałem: dr hab. prof. IH PAN Tadeusza Epszteina, prof. dr hab. Tadeusza Wolszy, dr. hab. Patryka Pleskota (OBEP IPN Warszawa)
- Moderator: dr hab. Sławomir Łukasiewicz

Przerwa (16.15-16.45)

SESJA VII (16.20-19.10) CASE STUDY. WYBORY I POSTAWY ZIEMIAN NA EMIGRACJI

- Elżbieta Jakimek-Zapart (IPN Kraków), Z Rzeszowa do Londynu. Splecione losy Jana Miera Jędrzejowicza i Romana Gumińskiego (20 min.)
- Marcin Schirmer (PTZ), Karolina Lanckorońska i jej działalność na emigracji po 1945 r. (20 min.)
- Marzena Włodek (PAU - Archiwum Nauki PAN i PAU), Działalność charytatywna Karoliny Lanckorońskiej - pomoc rodakom w ojczyźnie. Komunikat (10 min.)

Przerwa (17.10-17.40)

- Agnieszka Kołodziejska (OBEP IPN Poznań), Maria Czapska - potrójne wygnanie (20 min.)
- dr Diana Maksimiuk (IPN Białystok), Obraz emigracji argentyńskiej przed i powrześniowej w oczach Floriana Czarnyszewicza i Jolanty Woszczynin (20 min)
- Antoni Daszewski (Związek Ziemian w UK), Rodzina Daszewskich na emigracji w Anglii od 1940 r. (20 min)
- dr Rafał Sierchuła (OBEP IPN Poznań), Jan Kazimierz Tarnowski, działacz obozu narodowego. Komunikat (10 min)

- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (19.10-20.30)

Dzień trzeci, 30 października 2015 r. (piątek)

SESJA VIII (9.30-14.30) ŹRÓDŁA DO BADAŃ ZIEMIAŃSTWA W OŚRODKACH KRAJOWYCH I EMIGRACYJNYCH

- Małgorzata Dzieduszycka-Ziemilska, O Polonii montrealskiej wywodzącej się z rodzin ziemiańskich. Próba wskazania materiałów źródłowych (20 min.)
- dr Andrzej Suchcitz (IPiMS Londyn), Źródła do historii ziemianstwa polskiego w zbiorach Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie (20 min.)
- dr Maciej Rydel (PTZ), Materiały o działalności Mieczysława Jałowieckiego na emigracji w Anglii po 1939 r. w zbiorach prywatnych (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (10.50-11.20)

- Paulina Krzywda (Archiwum Nauki PAN i PAU), Z emigracji do kraju... Materiały archiwalne rodziny Lanckorońskich w zasobie Archiwum Nauki PAN i PAU (20 min.)
- dr hab. prof. IH PAN Tadeusz Epsztein, Odzew środowiska ziemiańskiego na prace dokumentacyjne prowadzone w kraju w latach 80. XX w. (20 min.)
- dr Tomasz Osiński (OBEP IPN Lublin), Związki ziemianstwa z władzami polskimi na emigracji w optyce propagandy komunistycznej w Polsce w latach 40. XX w. (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (12.40-13.10)

- prof. dr hab. Janusz Pezda (UJ), Biblioteka Polska w Paryżu (20 min)
- Edward Mier-Jędrzejewicz, Wsparcie dzieł „Związku Polskich Kawalerów Maltańskich” przez emigrację i ziemian w Londynie (20 min.)
- Dyskusja (20 min.)

Przerwa (14.10-15.25)

SESJA IX (15.25-17.25) NADZIEJE, SUKCESY I ROZCZAROWANIA. POWROTY ZIEMIAŃSTWA DO POLSKI PO 1989 ROKU

- Dyskusja panelowa z udziałem: Elżbiety Wasiutyńskiej (USA), Mikołaja Pietraszaka-Dmowskiego (Fundacja im. Raczyńskich), Jadwigi Czartoryskiej (b. Dyrektor Ośrodka Polskiego w Paryżu), mec. Macieja Obrębskiego. Edwarda Mier-Jędrzejowicza
Moderator: Piotr Szymon Łoś (PTZ)

Organizatorzy: IPN, PTZ, FR

Warszawa, 28-30 października 2015 r., środa – piątek

Centrum Edukacyjne IPN im. Janusza Kurtyki, ul. Marszałkowska 21/25

Zapraszamy!

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Poznań

„Bitwa o Anglię”. Lotnisko wojskowe w Bramcote koło Rugby. Król Jerzy VI podczas przeglądu dwóch polskich dywizjonów. Od lewej: gen. Ujejski, gen. Władysław Sikorski, ambasador Edward Raczynski, król Anglii Jerzy VI, 20 VIII 1940 r.
Fotografia ze zbiorów Fundacji im. Raczynskich przy Muzeum Narodowym w Poznaniu.

ZAPROSZENIE

Pliki do pobrania

[Karta uczestnictwa w konferencji \(doc, 33 KB\)](#)

[Plakat-konferencja-ziemianstwo-na-emigracji \(pdf, 3.02 MB\)](#)
